

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ
«НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ»

Мова навчання – *українська*

Шифр та найменування галузі знань *16 «Хімічна та біоінженерія»*

Код та найменування спеціальності *162 «Біотехнології та біоінженерія»*

Освітньо-професійна програма *«Біотехнології та біоінженерія»*

Ступінь вищої освіти *бакалавр*

Затверджено на засіданні

Методичної Ради зі спеціальності *162 «Біотехнології та біоінженерія»*

« 30 » квітня 2024 р. протокол № 3

Реєстраційний номер в навчальному відділі

К 10-43

1. Загальна інформація

Кафедра: [Харчової хімії, експертизи та біотехнології \(ХХЕтаБ\)](#)

Викладач: Капельянтс Леонід Вікторович, професор кафедри харчової хімії, експертизи та біотехнологій, доктор технічних наук

[Профайл](#)

Контакти:
kapelyants@te.net.ua
048-712-40-88

Освітній компонент викладається на 4 курсах у 7 семестрі

Кількість: кредитів -8, годин – 240

Аудиторні заняття, годин:	всього	лекції	лаб. роботи
денна	80	-	80
заочна	32	-	32
Самостійна робота, годин	Денна – 160		Заочна – 208

[Розклад занять](#)

2. Анотація освітнього компоненту

Освітній компонент «Науково-дослідна робота студентів» базується на знаннях, отриманих здобувачем вищої освіти в результаті вивчення освітніх компонент «Біохімія», «Загальна мікробіологія і вірусологія», «Загальна біотехнологія», «Біотехнологія мікробіологічних виробництв», «Інженерна ензимологія». Курс «Науково-дослідна робота студентів» формує дослідницьку діяльність студентів, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, планувати і виконувати експериментальні роботи з використанням сучасних методів та обладнання, презентувати та обговорювати результати наукових досліджень, готувати наукові публікації, брати участь у наукових конференціях та інших заходах.

3. Мета освітнього компоненту

Мета освітнього компоненту – оволодіння студентами знань та умінь використовувати основні біотехнологічні процеси для отримання біологічно-активних сполук, принципи і методи конструювання об'єктів біотехнології, культивування окремих штамів промислових мікроорганізмів, методи підбору біологічних агентів з метою отримання окремих продуктів, основ управління процесами культивування мікроорганізмів та контролю якості отриманого продукту, визначення екологічної безпеки продуктів біотехнології, створених на основі генетично модифікованих мікроорганізмів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має наступні завдання: отримувати посівний матеріал з чистих культур мікроорганізмів; вирощувати культури мікроорганізмів в колбах і ферментерах, контролювати ферментну активність мікроорганізмів – продуцентів; проводити селекцію активних штамів продуцентів, керувати процесами культивування мікроорганізмів у промислових умовах шляхом збирання, опрацювання і аналізу інформації, експериментального освоєння методів роботи з різними промисловими мікроорганізмами в умовах лабораторії та під час навчальних практик в науково-дослідних установах та біохімічних підприємствах.

4. Компетентності та програмні результати навчання

У результаті вивчення освітнього компоненту «Науково-дослідна робота студентів» здобувач вищої освіти отримує наступні програмні компетентності та програмні результати навчання, які визначені в [Стандарті вищої освіти зі спеціальності № 162 «БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА БІОІНЖЕНЕРІЯ»](#) та [освітньо-професійній програмі «БІОТЕХНОЛОГІЇ ТА БІОІНЖЕНЕРІЯ»](#) підготовки бакалаврів.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва біотехнологічної продукції, застосування теорій та методів біотехнології.

Загальні компетентності:

- K01.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- K02.** Здатність до письмової та усної комунікації українською мовою (професійного спрямування).
- K04.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- K05.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знанням.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- K11.** Здатність використовувати ґрунтовні знання з хімії та біології в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів освітньої програми.
- K13.** Здатність працювати з біологічними агентами, використовуваними у біотехнологічних процесах (мікроорганізми, гриби, рослини, тварини, віруси, окремі їхні компоненти).
- K14.** Здатність здійснювати експериментальні дослідження з вдосконалення біологічних агентів, у тому числі викликати зміни у структурі спадкового апарату та функціональній активності біологічних агентів.
- K15.** Здатність проводити аналіз сировини, матеріалів, напівпродуктів, цільових продуктів біотехнологічного виробництва.
- K18.** Здатність обирати і використовувати відповідне обладнання, інструменти та методи для реалізації та контролю виробництв біотехнологічних продуктів різного призначення.
- K25*.** Здатність застосовувати новітні досягнення біотехнології у харчовій промисловості для глибокої переробки харчової сировини та забезпечення безвідходних харчових виробництв.
- K26*.** Здатність застосовувати положення основних теорій і концепцій для регулювання метаболізму мікроорганізмів у процесі біоконверсії субстратів різного походження у кінцевий продукт.

Програмні результати навчання:

- ПР02.** Вміти здійснювати якісний та кількісний аналіз речовин неорганічного, органічного та біологічного походження, використовуючи відповідні методи.
- ПР03.** Вміти розраховувати склад поживних середовищ, визначати особливості їх приготування та стерилізації, здійснювати контроль якості сировини та готової продукції на основі знань про фізико-хімічні властивості органічних та неорганічних речовин.
- ПР06.** Вміти визначати та аналізувати основні фізико-хімічні властивості органічних сполук, що входять до складу біологічних агентів (білки, нуклеїнові кислоти, вуглеводи, ліпіди).
- ПР07.** Вміти застосовувати знання складу та структури клітин різних біологічних агентів для визначення оптимальних умов культивування та потенціалу використання досліджуваних клітин у біотехнології.
- ПР08.** Вміти виділяти з природних субстратів та ідентифікувати мікроорганізми різних систематичних груп. Визначати морфолого-культуральні та фізіолого-біохімічні властивості різних біологічних агентів.
- ПР09.** Вміти складати базові поживні середовища для вирощування різних біологічних

агентів. Оцінювати особливості росту біологічних агентів на середовищах різного складу.

ПР10. Вміти проводити експериментальні дослідження з метою визначення впливу фізико-хімічних та біологічних факторів зовнішнього середовища на життєдіяльність клітин живих організмів.

5. Інформаційний обсяг освітнього компоненту

5.1. Перелік лабораторних робіт

№ з/п	Назва лабораторної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Техніка безпеки при роботі в мікробіологічній лабораторії. Правила роботи в мікробіологічній лабораторії. Техніка безпеки при роботі в біохімічній лабораторії. Заходи безпеки при роботі з горючими і легкозаймистими речовинами.	2	-
2	Лабораторна робота № 1-2 Отримання чистих культур мікроорганізмів.	8	8
3	Лабораторна робота №3-4 Вплив різних режимів стерилізації на загибель мікроорганізмів.	8	-
4	Лабораторна робота № 5-6 Вплив складу поживного середовища на накопичення амілази при твердо фазному культивуванні мікроміцета.	8	8
5.	Лабораторна робота № 7-8 Вивчення кінетики росту дріжджів за глибинної ферментації.	8	8
6.	Лабораторна робота № 9-10 Оцінка продуктивності біотехнологічного процесу.	8	4
7.	Лабораторна робота № 11 Визначення підйомної сили дріжджів.	4	-
8.	Лабораторна робота № 12 Ферменти. Визначення каталітичної оцінки ферменту каталази.	8	-
9.	Лабораторна робота № 13-15 Мікробний синтез лізину.	8	-
10.	Лабораторна робота № 16-17 Мікробний синтез полісахаридів.	8	4
11	Лабораторна робота № 18 Виділення РНК з дріжджової біомаси.	4	-
12	Підсумкове заняття. Захист рефератів (есе).	6	-
Всього за ОК:		80	32

5.2 Перелік завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Підготовка рефератів з мультимедійним супроводом, доповідь з презентаціями.	100	128
2	Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лабораторні роботи.	60	80
Всього за ОК:		160	208

6. Система оцінювання та вимоги

Контроль успішності навчання здобувача проводиться у формах вхідного, поточного і підсумкового контролів.

Вхідний контроль якості навчання здійснюється на початку курсу проведенням перевірки залишкових знань здобувачів за ОК, що забезпечують вивчення даного освітнього компоненту (діагностика первинних знань здобувачів).

Формами поточного контролю є:

- письмові відповіді за окремими темами;
- виконання і захист практичних/лабораторних робіт;
- усне опитування;
- захист письмових есе.

Підсумковий контроль – *диференційований залік*.

Нарахування балів:

Вид роботи, що підлягає контролю	Максимальна кількість оціночних балів	
	Денна	Заочна
Змістовний модуль 1. ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ №1-9		
Лабораторні роботи*	20*2=40	8*4=32
Самостійна робота*	10	18
Всього за змістовний модуль 1	50,0	50,0
Змістовний модуль 2. ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ №10-18		
Лабораторні роботи*	20*2=40	8*4=32
Самостійна робота (у вигляді індивідуальних завдань)*	10	18
Всього за змістовний модуль 2	50,0	50,0
Всього	100,0	

Критерії оцінювання програмних результатів навчання здобувачів

Лабораторні роботи (оцінювання однієї роботи)

Денна	Заочна	Критерії оцінювання	Оцінка
1,5-2 балів	3,5 - 4 балів	Лабораторна відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
1-1,4 балів	3 – 3,4 балів	Лабораторна відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
0,5-0,9 балів	2–2,9 балів	Лабораторна відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
1-0,4 балів	0-1,9 балів	Лабораторна не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

Самостійна робота

Денна	Заочна	Критерії оцінювання	Оцінка
8,0 –10,0 балів	14,5 –18,0 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, надані повні обґрунтовані відповіді	відмінно
6–7,9 балів	11,0 – 14,4 балів	Самостійна робота відпрацьована та вчасно захищена, при відповіді допущені неточності	дуже добре
4,0 – 5,9 балів	7,5 – 10,9 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді неповні, допущені помилки	добре
2,0 – 3,9 балів	4,0 – 7,4 балів	Самостійна робота відпрацьована, відповіді незадовільні, допущені грубі помилки	достатньо
0 – 1,9 балів	0 – 3,9 балів	Самостійна робота не відпрацьована або дані незадовільні відповіді	незадовільно

7. Засоби діагностики успішності навчання

Методи навчання, які використовуються у процесі проведення занять, а також самостійних робіт за ОК:

Лабораторні заняття: виконання лабораторних дослідів з наступних захистом результатів досліджень.

Самостійна робота(реферати чи есе, доповіді з презентаціями: робота з навчально-методичними матеріалами.)

8. Інформаційні ресурси

Базові (основні):

1. Методичні вказівки до виконання практичних робіт з дисципліни "Принципи і методи біотехнологій і молекулярної біохімії" [Електронний ресурс] : для спец. 162 "Біотехнології та біоінженерія", галузі знань 16 "Хімічна та біоінженерія", ступінь магістр ден. та заоч. форм навчання / Л. М. Пилипенко ; відп. за вип. Л. В. Капрельянц ; Каф. біохімії, мікробіології і фізіології харчування. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані : 76 с.

<https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1407426>

2. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів (програма, контрольні завдання і тести) з дисципліни "Прикладна ензимологія" [Електронний ресурс] : для студентів галузі знань 16 "Хімічна та біоінженерія" спец. 162 "Біотехнологія та біоінженерія" освіт.-проф. програми "Біотехнології та біоінженерія" ден. та заоч. форм навчання / Л. В. Капрельянц, О. О. Килименчук, А. П. Петросьянц, Л. Г. Пожиткова ; відп. за вип. Л. В. Капрельянц ; Каф. біохімії мікробіології та фізіології харчування. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 30 с.

<https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1409478>

3. *Traité d'oenologie* [Текст]. Tome 1 : Microbiologie du vin, vinifications / R. - G. Pascal, D. Dubourdieu, D. Bernard, A. Lonvaud. — 7e édition. — Paris : Dunod, 2020. — 714 p. — Подарунок від Viktoriya Alexovich.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1864130>

4. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з курсу "Технологія про- та пребіотиків" [Електронний ресурс] : для студентів за спец. 162 "Біотехнологія і біоінженерія" усіх форм навчання / Л. В. Капрельянц, М. І. Охотська ; відп. за вип. Л. В. Капрельянц ; Каф. біохімії, мікробіології та фізіології харчування. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 8 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1409513>

5. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з курсу "Технологія про- та пребіотиків" [Електронний ресурс] : для студентів за спец. 162 "Біотехнологія і біоінженерія" усіх форм навчання / Л. В. Капрельянц, М. І. Охотська ; відп. за вип. Л. В. Капрельянц ; Каф. біохімії, мікробіології та фізіології харчування. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 31 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1409675>

6. *Technical microbiology* [Електронний ресурс] : textbook / L. V. Kaprelyants, L. M. Rypenko, A. V. Yegorova etc. ; Translated from Ukrainian K. Yeryganov. — Second edition, updated and revised. — Odesa, 2020. — 278 p.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1898739>

7. Капрельянц Л.В. Кінетика біотехнологічних процесів. Ферментативні реакції та культивування мікроорганізмів [Електронний ресурс] : метод. вказівки до самост. роботи з дисципліни "Теоретичні основи біотехнології" для магістрів і аспірантів спец. 162 "Біотехнологія і біоінженерія" / Л. В. Капрельянц, О. М. Кананихіна, Т. М. Воловик ; відп. за вип. Л. В. Капрельянц ; Каф. біохімії мікробіології та фізіології харчування. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 29 с.

<https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1409394>

8. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів (програма, контрольні завдання і тести) з дисципліни "Прикладна ензимологія" [Електронний ресурс] : для студентів галузі знань 16 "Хімічна та біоінженерія" спец. 162 "Біотехнологія та біоінженерія" освіт.-проф.

програми "Біотехнології та біоінженерія" ден. та заоч. форм навчання / Л. В. Капрельянц, О. О. Килименчук, А. П. Петросьянц, Л. Г. Пожиткова ; відп. за вип. Л. В. Капрельянц ; Каф. біохімії мікробіології та фізіології харчування. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 30 с.

<https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1409478>

Додаткові:

1. Імобілізовані ферменти і клітини в біотехнології [Текст]: навч. посіб. / Н. М. Грегірчак, М. М. Антонюк, Л. М. Буценко ; Нац. ун-т харч. технологій. — Київ : НУХТ, 2015. — 267 с.

<https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.154582>

2. Біохімічний і біотехнологічний словник [Текст] / В. Л. Галяс, А. Г. Колотницький. — Львів : Оріяна-Нова, 2006. — 468 с.

<https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT-cnv.BibRecord.23028>

3. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни "Біотехнологія ферментів та лікарських засобів" [Електронний ресурс]: для студентів, які навчаються за навч. планами магістрів спец. 162 "Біотехнологія та біоінженерія" галузі знань 16 "Хімічна та біоінженерія" освіт.-проф. програми "Біотехнологія та біоінженерія" ден. форми навчання / Л. В. Капрельянц, О. О. Килименчук, Т. О. Велічко та ін. ; відп. за вип. Л. В. Капрельянц ; Каф. біохімії, мікробіології та фізіології харчування. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 62 с.

<https://elc.library.ontu.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1409825>

4. Методичні вказівки до виконання лабораторних робіт з дисципліни "Біотехнологія мікробного синтезу" [Електронний ресурс]: для магістрів галузі знань 16 "Хімічна та біоінженерія" спец. 162 "Біотехнологія та біоінженерія" освіт.-проф. програми "Біотехнологія та біоінженерія" ден. та заоч. форм навчання / Т. О. Велічко, О. О. Килименчук, Л. Г. Пожиткова ; відп. за вип. Л. В. Капрельянц ; Каф. біохімії, мікробіології та фізіології харчування. — Одеса : ОНАХТ, 2020. — Електрон. текст. дані: 50 с.

<https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1411705>

5. Теоретичні основи біотехнології [Текст]: навч. посіб. / Л. В. Капрельянц. — Харків : Факт, 2020. — 291 с. : табл., рис. — Бібліогр.: с. 290-291.

<https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1438724>

6. Біотехнологія. Словник термінів [Текст]: навч. посіб. для студентів спец. 162 «Біотехнології та біоінженерія» / Л. В. Капрельянц, Т. О. Велічко, О. О. Килименчук, Л. Г. Пожиткова ; під ред. Л. В. Капрельянца. — Харків : Факт, 2021. — 248 с. — Бібліогр.: с. 243-245.

<https://elc.library.onaft.edu.ua/library-w/DocumentDescription?docid=OdONAHNT.1654172>

9. Політика освітнього компоненту

Політика всіх освітніх компонент в ОНТУ є уніфікованою та визначена з урахуванням законодавства України, [Корпоративному кодексу ОНТУ](#), [Кодексу академічної доброчесності ОНТУ](#), [Положення про організацію освітнього процесу ОНТУ](#), [Положення про порядок перезарахування результатів навчання \(навчальних дисциплін\) в ОНТУ](#), [вимог ISO 9001:2015](#)

та [роботодавців](#)

Викладач, професор

/ПІДПИСАНО/

Леонід КАПРЕЛЬЯНЦ

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри харчової хімії, експертизи та біотехнологій

Протокол від «5» березня 2024 р. № 6

Завідувач кафедри ХХЕтаБ

/ПІДПИСАНО/

Антоніна КАПУСТЯН

ПОГОДЖЕНО:

Гарант ОП «Біотехнології та біоінженерія»

доцент кафедри ХХЕ та Б

/ПІДПИСАНО/

Олена КИЛИМЕНЧУК